

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри українознавства
Протокол № 19 від 22 “червня 2018 р.
Зав. кафедри

_____ Д.П. Шапран

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Романуха О.М.
доц. кафедри українознавства,
к.і.н., доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів напрямку підготовки 076 «Підприємство торгівля та біржова діяльність»
Семестр (осінній / весняний)	Осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	8
Практичні / семінарські, годин	8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	134
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – надання знань, про сутність державотворчих процесів, що відбувалися в минулому й відбуваються в сучасній Україні, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності.

Завдання: вироблення вмінь аналізувати й оцінювати явища політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, зіставляти історичні процеси з епохами, застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів; формування свідомості громадянина й патріота України.

Предмет: вивчення динаміки розвитку українського суспільства його культури, закономірностей та особливостей виникнення української державності, становлення та розвитку різноманітних державно-правових інститутів і суспільно-політичних систем, що функціонували на території України, в їхній історичній конкретності та хронологічній послідовності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Виникнення перших держав на території України. Княжа доба української історії

Тема 2. Українські землі у складі іноземних держав у другій половині XIV – XVI ст.

Тема 3. Українські землі в першій половині XVII ст. Національно – визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Тема 4. Українські землі в 60-80-ті рр. XVII ст.

Тема 5. Українські землі наприкінці XVII – XVIII ст.

Тема 6. Українські землі наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.

Тема 7. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Тема 8 Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у II пол. XIX ст.

Тема 9. Українські землі на початку XX ст.

Тема 10. Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.)

Тема 11. Україна в міжвоєнний період

Тема 12. Україна під час Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Тема 13. Україна в другій половині 40-х – кінці 80-х років XX ст.

Тема 14. Україна в умовах незалежності

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Державність України IV – II тис. до н.е. – поч. XIX ст.					
Тема 1. Виникнення перших держав на території України. Княжа доба української історії	4				4
Тема 2. Українські землі у складі іноземних держав у другій половині XIV – XVI ст.	10				10
Тема 3. Українські землі в першій половині XVII ст. Національно – визвольна війна українського народу середини XVII ст.	10	2			10
Тема 4. Українські землі в 60-80-ті рр. XVII ст.	12		2		10
Тема 5. Українські землі наприкінці XVII – XVIII ст.	12	2			10
Тема 6. Українські землі наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.	12		2		10
Разом за змістовим модулем 1	62	4	4		54
Змістовий модуль 2. Відродження національної свідомості народу України, українська державність у XIX-XX ст. Незалежна Україна поч. XXI ст.					
Тема 7. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.	10				10
Тема 8. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у II пол. XIX ст.	10				10
Тема 9. Українські землі на початку XX ст.	12		2		10
Тема 10. Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.)	12	2			10
Тема 11. Україна в міжвоєнний період	12		2		10
Тема 12. Україна під час Другої світової війни (1939-1945 рр.)	12	2			10
Тема 13. Україна в другій половині 40-х – кінці 80-х років XX ст.	10				10
Тема 14. Україна в умовах незалежності	10				10
Разом за змістовим модулем 2	88	4	4		80
Усього годин	150	8	8		134

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідей Українські землі в 60-80-ті рр. XVII ст.	2
2	Семінар запитань і відповідей Українські землі наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.	2
3	Семінар – дискусія Українські землі на початку XX ст.	2
4	Семінар запитань і відповідей Україна в міжвоєнний період	2
Всього		8

5. Індивідуальні завдання

1. Відповідно до індивідуального варіанта студента (порядковий номер студента у списку академічної групи) виконати завдання для самостійної роботи студента запропоновані у темах другого розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни (стр. 26-53).

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
<p>Змістовий модуль 1. Державність України IV – II тис. до н.е. – поч. XIX ст.</p>	<p>54</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поява та розселення людей на території України (палеоліт, мезоліт, неоліт); Трипільська культура; кочовики раннього залізного віку (Кіммерійці, Скіфи, Сармати); античні міста-колонії Північного Причорномор'я та Криму; перші писемні згадки про давніх слов'ян (Венеди, Анти, Склавіни); велике розселення слов'ян; виникнення та розквіт Київської Русі; Київська Русь за часів роздробленості; Галицько-Волинська держава; політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави; боротьба Польщі і Литви за Галицько-Волинську спадщину; становище українських земель; Кривська унія; утворення Кримського ханства; Люблінська, Берестейська унії, їх зміст і наслідки; політичний устрій, соціально-економічний та культурний розвиток українських земель; виникнення козацтва і утворення Запорізької Січі; повстання 90-х років XVI ст.; українські землі в першій половині XVII ст.; козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр.; причини, характер, рушійні сили Визвольної війни українського народу проти Польщі; основні етапи Визвольної війни; Переяславська рада; Березневі статті і їх наукова оцінка; формування основних принципів національної державницької ідеї; загострення кризи української державності у 1657-1663 рр.; боротьба за возз'єднання козацької України (1663-1668 рр.); криза і поразка визвольної боротьби; Україна за гетьманування І. Мазепи; Конституція Пилипа Орлика; колоніальна політика російського царизму щодо України; Гетьман І. Скоропадський, наказний гетьман П. Полуботок; діяльність гетьманів Д. Апостола та К. Розумовського; ліквідація автономного устрою України і</p>	<p>Тестування, виконання індивідуального завдання</p>

		<p>Запорізької Січі; розгортання гайдамацького та опришківського рухів; українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.; Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.; культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.</p> <p>Джерела: [1-9].</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Підготовка індивідуального завдання</p>	
<p>Змістовий модуль</p> <p>2. Відродження національної свідомості народу України, українська державність у XIX-XX ст. Незалежна Україна поч. XXI ст.</p>	80	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: скасування кріпосного права та реформи 60-70-х рр. XIX ст.; промисловий переворот другої половини XIX ст.; національний рух на українських землях у складі Російської імперії; українське культурне життя у другій половині XIX ст.; соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель; суспільно-політичні процеси на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорської імперії; розвиток культури у другій половині XIX ст.; суспільно-політичний та національний рух на українських землях під владою Російської імперії; соціально-економічний розвиток; Столипінська аграрна реформа; Західноукраїнські землі на початку XX ст.; Україна у Першій світовій війні; революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р.; українська держава часів П. Скоропадського; українські землі періоду Директорії; Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР); політика радянської влади в Україні; Україна в умовах нової економічної політики; індустріалізація та її соціально-економічні наслідки; колективізація; голодомор 1932-1933 рр.; утвердження сталінського тоталітарного режиму; Західноукраїнські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини; початок Другої світової війни; початок Великої Вітчизняної війни; Україна в роки окупації; визволення України; післявоєнна відбудова та розвиток України в 1945 – початку 1950-х рр.; Україна в умовах десталінізації; поглиблення системної кризи тоталітарного режиму в другій половині</p>	<p>Тестування, виконання індивідуального завдання</p>

		<p>60-х – першій половині 80-х рр. ХХ ст.; Дисидентський рух; розпад СРСР та відродження незалежності України; державотворення незалежної України; трансформація економічної системи; зовнішня політика України; основні напрямки розвитку культури, освіти, науки.</p> <p>Джерела [1-9].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	
--	--	---	--

7. Результати навчання

	Результати навчання
1.	1. Засвоєння основних понять, суті та ролі історії в суспільному житті
2.	2. Мислити креативно, мати навички тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей
3.	3. Застосовувати набуті знання на практиці, розуміти предметну область їх використання, бути готовим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій
4.	4. Уміння аналізувати факти, дати, особливості політичних, економічних, культурних процесів
5.	5. Здатність ефективно спілкуватися з колегами, представляти інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово, використовуючи відповідну лексику та термінологію рідною мовою чи іноземною
6.	6. Здатність розуміти особливості загальносвітового історичного процесу
7.	7. Уміння виявляти причини, суть та наслідки найбільш важливих суспільно-політичних подій (реформи, революції). Зіставляти історичні процеси з епохами, застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів; формування свідомості громадянина й патріота України
8.	8. Здатність орієнтуватися в історичному матеріалі використовуючи причинно-наслідковий зв'язки
9.	9. Здатність аналізувати та зіставляти історичні процеси, що відбувалися на території України з іншими подіями всесвітньої історії
10.	10. Уміння працювати з картою, ідентифікувати історичні персоналії, об'єкти культурної спадщини

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання		100
30	40	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

Електронний конспект лекцій, методичні вказівки з вивчення дисципліни, комплекти індивідуальних завдань, навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Романуха О.М. Історія України : навчальний посібник для студентів економічних і торговельних спеціальностей та слухачів підготовчого відділення / О.М. Романуха, О.І. Мармазова. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. – 445 с.
2. Білоцерківський В.Я. Історія України: Навчальний посібник / В.Я. Білоцерківський. – Київ : Центр учбової літератури. – 2012. – 536 с.
3. Бойко О.Д. Історія України: Навчальний посібник / О.Д. Бойко. – К. : Академвидав. – 2014. – 688 с.
4. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять./ В.М.Литвин, А.Г.Слюсаренко, В.Ф.Колесник та ін. За ред. В.М.Литвина. – К.: Знання – Прес. – 2010. – 460 с.

5. Савченко Н.М., Подольський М.К. Історія України: модульний курс. Навчальний посібник / Н.М. Савченко, М.К. Подольський. - К. : Центр навчальної літератури. – 2006. – 544 с.
6. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: Навчальний посібник / В.Ф. Остафійчук. – К. : Знання – Прес. – 2011. – 424 с.
7. Романуха О.М. Хрестоматія з історії України : для студ. екон. та торг. профілю / О.М. Романуха. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 297 с.

Допоміжна

8. Кузнец Т.В. Історія України ХІХ століття : навч. посіб. / Т.В. Кузнец. – Умань : Жовтий, 2011. – 354 с.
9. Бодров Ю.І. Історія України : навч. посіб. для студ. неіст. спец. / Ю.І. Бодров. – Умань : Жовтий, 2011. – 413 с.
10. Грушевський М.С. Нарис історії українського народу / М.С. Грушевський. – К., 1992. – 342 с.
11. Алексеев Ю.М. Історія України / Ю.М. Алексеева. – К., 2002. – 432 с.
12. Алексеев Ю.М. Україна на зламі історичних епох / Ю.М. Алексеева, С.В. Кульчицкий. – К., 2000. – 324 с.

Інформаційні ресурси

13. Сайт паціональної історичної бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nibu.kiev.ua/>
14. Сайт української історичної бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://exlibris.org.ua/>
15. Рибалка І.К. Історія України від найдавніших часів до сьогодення у 2-х кн. : Ч.1 / І.К. Рибалко. – Харків : Основа. – 1994. – 448 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до книжки : http://www-history.univer.kharkov.ua/book/Rybalka_Vol_1.pdf
16. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України / М.С. Грушевський. – К., 1990. – 623 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до книжки : <http://www.uahistory.kiev.ua/>
17. Історико-мовно-літературний сайт «Ізборник» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litorpys.org.ua/index.html>
18. Сайт універсальна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gumer.info>
19. Полонська–Василенко Н. Історія України у 2-х кн. / Н. Полонська–Василенко. – К. : Либідь, 1992. – 592 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до книжки : <http://www.uahistory.kiev.ua/>

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри

_____ Д.П. Шапран

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Державність України IV – II тис. до н.е. – поч. XIX ст.	4	Січень 2019 року	4	Січень 2019 року	54	Грудень 2018 року	30.12.2018 р.
2	Змістовий модуль 2. Відродження національної свідомості народу України, українська державність у XIX-XX ст. Незалежна Україна поч. XXI ст.	4		4		80		Січень 2019 року
3	Індивідуальне завдання							12.01.2019 р.